

УДК 338.5:625.08

Безуглий А. О.¹, канд. екон. наук, доц., <https://orcid.org/0000-0003-3883-7968>Бібік Ю. М.¹, <https://orcid.org/0000-0002-7197-8909>Гресько І. Л.¹, <https://orcid.org/0000-0002-7175-7436>Бельська О. Л.¹, <https://orcid.org/0000-0002-6900-796X>Концева В. В.², канд. екон. наук, доц., <https://orcid.org/0000-0002-4911-7723>¹ Державне підприємство «Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М.П. Шульгіна» (ДП «ДерждорНД»), м. Київ, Україна² Національний транспортний університет, м. Київ, Україна

ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ ДОРОЖНІХ ПІДПРИЄМСТВ — ЯК ОДИН ІЗ КРИТЕРІЇВ ДЛЯ УЧАСТІ У ПРОЦЕДУРІ ЗАКУПІВЛІ

Анотація

Вступ. Фінансова спроможність є комплексним поняттям, яке перебуває під впливом різних фінансових та економічних факторів та визначається можливістю підприємства здійснювати свою фінансову діяльність. Одним із кваліфікаційних критеріїв, передбачених в [1], є наявність фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю. При виконанні цього критерію, підприємства допускаються до прийняття участі у процедурі закупівлі на виконання дорожніх робіт чи послуг. На сьогодні аналіз фінансового стану за даними фінансової звітності є необхідною умовою оцінки якості фінансово-господарської діяльності підприємства, а визначення фінансової спроможності підприємств має істотне та практичне значення, адже від нього залежить економічний рівень підприємства в цілому та можливість ведення аналізу фінансової та господарської діяльності.

Проблематика. Вимоги до тендерної документації встановлюються замовником з метою перевірки учасника, його можливостей забезпечити реалізацію проекту закупівлі та виконати всі необхідні вимоги. Замовнику необхідно впевнитися, що державні кошти, витрачені на закупівлю, не будуть втрачені через фінансові проблеми підрядної організації, а також чи достатньо фінансових можливостей має підрядна організація для виконання дорожніх робіт. Критерій фінансової спроможності можна застосовувати до будь-яких закупівель, адже він передбачає підтвердження фінансових можливостей учасника.

Необхідність розгляду даної тематики полягає в проведенні оцінювання фінансової спроможності дорожніх підприємств, застосуванні теоретико-практичних підходів під час проведення оцінки. Оцінювання та визначення рівня фінансової спроможності дорожніх підприємств є важливим завданням і з огляду потреби самих підприємств і з огляду замовників дорожніх робіт та послуг.

Мета. Метою статті є висвітлення теоретичних та практичних підходів щодо оцінки фінансової спроможності дорожніх підприємств, визначення ефективності їхньої діяльності за результатами проведеної оцінки та визначення учасників, які допускатимуться до участі у процедурі закупівлі.

З огляду на необхідність встановлення рівня фінансової спроможності, як результату реалізації дорожнім підприємством свого потенціалу, важливо визначити та обґрунтувати конкретні показники фінансової спроможності та пропозиції щодо їх практичного застосування.

Матеріали та методи. Для визначення фінансової спроможності дорожніх підприємств використовується комплекс науково-методичних інструментів, економіко-математичних прийомів та методів на основі фінансової та статистичної інформації про діяльність підприємств і показників, які на неї впливають.

У цілому порядок проведення оцінки фінансової спроможності дорожніх підприємств передбачає виконання наступних етапів:

- здійснення збору необхідної інформації та даних про конкретні показники, що дозволять охарактеризувати фінансовий стан підприємства;
- проведення розрахунків показників;
- порівняння їх з нормативними значеннями.

Фінансова звітність підприємств містить інформацію щодо стану фінансів підприємств, на основі аналізу якої визначаються основні тенденції формування й використання фінансових ресурсів підприємства, причини змін, що сталися, виявлення сильних та слабких сторін підприємства, а також резервів для поліпшення фінансового стану підприємства у перспективі. Саме для проведення оцінки фінансової спроможності дорожніх підприємств сформовано комплекс показників аналізу фінансового стану підприємства. Дані фінансової звітності слугують базою для розрахунку показників.

Результати. У роботі висвітлено механізм з проведення оцінювання фінансової спроможності допоможе здійснювати комплексний аналіз фінансової діяльності дорожніх підприємств та визначати чи допускається підприємство, враховуючи його фінансові можливості, для участі у закупівлях на дорожні роботи чи послуги. Проведення оцінювання за фінансовими показниками та коефіцієнтами допоможе планувати та прогнозувати майбутню діяльність дорожніх підприємств для їх участі у процедурі закупівлі на виконання дорожніх робіт або надання послуг.

Висновки. У ході написання статті наведено приклад оцінювання фінансової спроможності, а також визначено її значимість на діяльність дорожніх підприємств. Коефіцієнти та показники, запропоновані в роботі, можуть використовуватися для проведення об'єктивного оцінювання фінансової спроможності дорожніх підприємств та дозволять: визначити ступінь платоспроможності дорожніх підприємств, ліквідність, рівень їх фінансової стійкості та ділової активності, визначити їх кредитоспроможність.

Ключові слова: дорожнє підприємство, показники, процедура закупівлі, фінансова звітність, фінансова спроможність.

Вступ

Реалізація поставлених завдань і цільових програм розвитку країни безпосередньо взаємопов'язані з фінансовою стійкістю дорожніх підприємств — основних суб'єктів дорожньої галузі. У період глобальної перебудови світової економіки забезпечення стабільного функціонування дорожніх організацій вимагає постійного удосконалення механізмів та інструментів, що відповідають за фінансовий стан підприємства.

Фінансова спроможність дорожніх підприємств, в основі якої є забезпечення достатніми обсягами фінансових ресурсів, є чи не найважливішим фактором розвитку підприємства, сприяє веденню господарської діяльності належним чином, а також підвищує рівень розвитку підприємства в цілому. Тому, важливість оцінки фінансового стану будь-якого підприємства є беззаперечною.

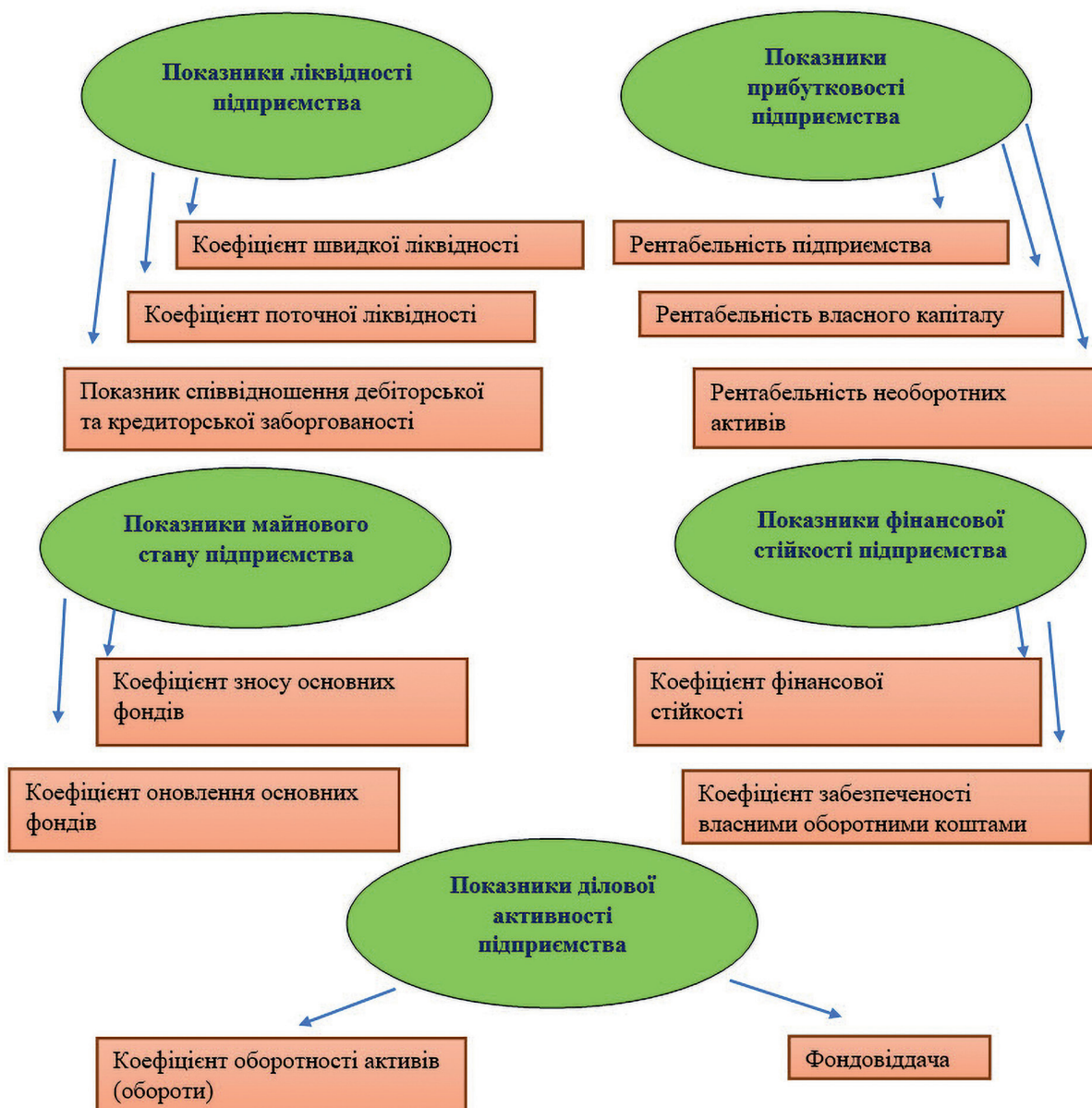
Мета й завдання роботи. Метою статті є практичне висвітлення процесу проведення оцінки фінансової спроможності дорожніх підприємств для визначення серед них учасників, які допускатимуться до прийняття участі у процедурі закупівлі.

Основна частина

Джерелом інформації для визначення фінансової спроможності є показники бухгалтерської (фінансової) звітності, які згідно з 1 розділу II [2], містяться у наступних формах фінансової звітності:

- форма 1 «Баланс» (далі — Ф.1), містить інформацію про стан активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства на певну дату (на кінець кварталу або року);

- форма 2 «Звіт про фінансові результати» (далі – Ф.2), містить інформацію про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період (рік, квартал);
  - форма 3 «Звіт про рух грошових коштів», містить інформацію про зміни, що відбулися в грошових коштах підприємства в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства за звітний період (рік);
  - форма 4 «Звіт про власний капітал», містить інформацію зміни у складі власного капіталу підприємства за звітний період (рік);
  - форма 5 примітки до фінансових звітів, містить детальнішу інформацію про фінансовий стан і діяльність, які відображені у балансі і звіті про фінансові результати.
- Оцінювання фінансової спроможності дорожніх підприємств проводять на основі розрахунків п'яти груп показників (рис. 1).

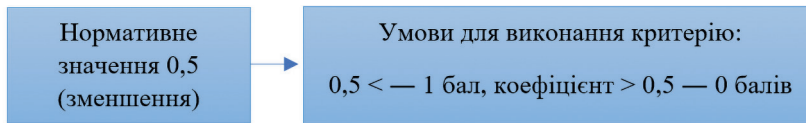

Рисунок 1 — Показники для проведення оцінювання фінансової спроможності

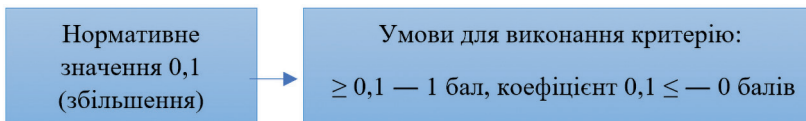
До цих груп входять такі показники:

1. Показники майнового стану підприємства.

1.1 Коефіцієнт зносу основних фондів. Коефіцієнт рівний відношенню суми нарахованої амортизації до первісної вартості основних засобів.

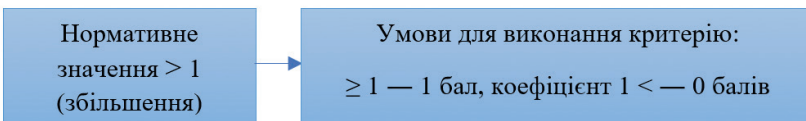

1.2 Коефіцієнт оновлення основних фондів. Обчислюється як відношення вартості основних фондів, введених в експлуатацію протягом року, до їх вартості на кінець року.

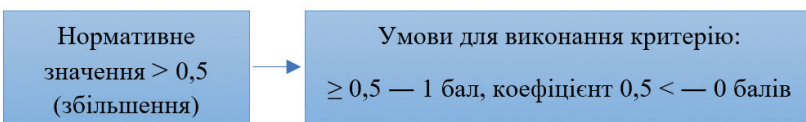

2. Показники ліквідності підприємства.

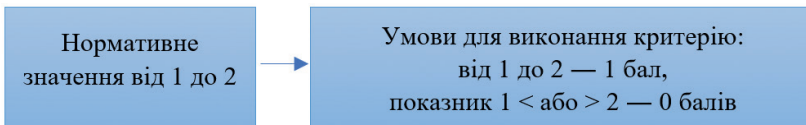
2.1 Коефіцієнт поточної ліквідності. Характеризує здатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання за допомогою оборотних коштів.

2.2 Коефіцієнт швидкої ліквідності. Показник показує платіжні можливості підприємства щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами.

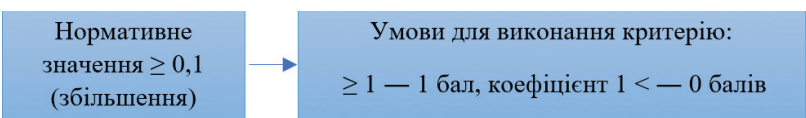

2.3 Показник співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Показник враховує вплив кредиторської та дебіторської заборгованості на ліквідність і платоспроможність.

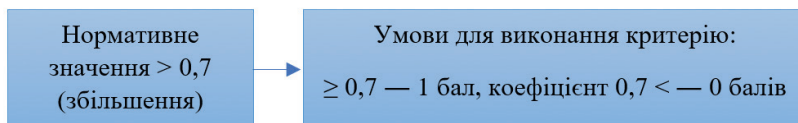
3. Показники фінансової стійкості підприємства.

3.1 Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами. Коефіцієнт свідчить про рівень фінансування запасів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів.

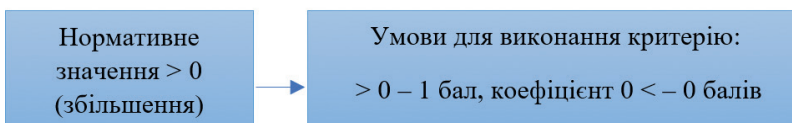
3.2 Коефіцієнт фінансової стійкості. Коефіцієнт фінансової стійкості є індикатором, який говорить про здатність підприємства залишатися платоспроможним в довгостроковій перспективі.

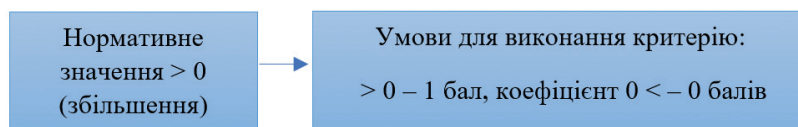

4. Показники ділової активності підприємства.

4.1 Коефіцієнт оборотності активів. Характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних ресурсів, незалежно від джерел їхнього залучення.

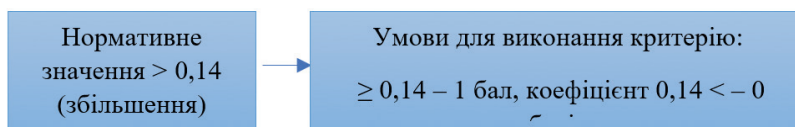

4.2 Фондовіддача. Показує ефективність використання основних засобів підприємства.

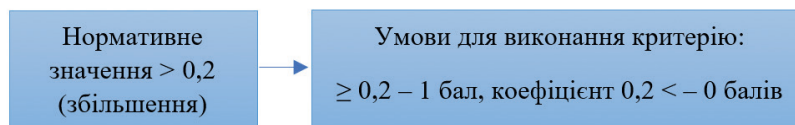

5. Показники прибутковості підприємства.

5.1 Рентабельність підприємства. Рентабельність необхідна для аналізу господарської та економічної діяльності будь-якого підприємства.

5.2 Рентабельність власного капіталу. Дозволяє визначити зростання діяльності підприємства за аналізований період.

5.3 Рентабельність необоротних активів. Демонструє здатність підприємства забезпечувати достатній обсяг прибутку по відношенню до основних засобів підприємства.

Наведемо приклад проведення оцінки фінансової спроможності підприємств дорожньої галузі, які виконують роботи на автомобільних дорогах загального користування, на основі даних фінансової звітності 3-х підприємств. Вихідні дані, відповідно до яких здійснювався розрахунок показників для визначення фінансової спроможності, є умовними. Вихідні дані для розрахунку занесені у **табл. 1**, а результати проведених розрахунків занесені до **табл. 2**. Інформація щодо результатів оцінки фінансової спроможності дорожніх підприємств занесена у **табл. 3**.

Таблиця 1

Вихідні дані для проведення оцінювання фінансової спроможності

Назва підприємства	Ф.1 рядок 1012	Ф.1 рядок 1011 (на кінець поточного року)	Ф.1 рядок 1011 (на кінець попереднього року)	Ф.1 рядок 1195	Ф.1 рядок 1695	Ф.1 рядок 1100	Ф.1 рядок 1095 (на кінець поточного року)	Ф.1 рядок 1495 (на кінець поточного року)	Ф.1 рядок 1595	Ф.2 рядок 2000 (на кінець поточного року)	Ф.1 рядок 1300 (на кінець поточного року)
Підприємство А	61 650	342 365	199 734	167770	89 635	27 722	283 877	341 801	20 211	1 316 665	451 647
Підприємство Б	7 262	29 512	16 167	324234	332 149	9 065	22 283	14 368	0	877 139	346 517
Підприємство В	112 651	393 724	244 855	3737581	320 8477	372 256	385 510	529 104	0	634 042	3 737 581

Продовження таблиці 1

Назва підприємства	Ф.1 рядок 1300 (на кінець попереднього року)	Ф.1 рядок 1010 (на кінець поточного року)	Ф.1 рядок 1010 (на кінець попереднього року)	Ф.1 рядок 1900 (на кінець поточного року)	Ф.1 рядок 1900 (на кінець попереднього року)	Ф.1 рядок 1495 (на кінець попереднього року)	Ф.1 рядок 1095 (на кінець попереднього року)	Ф.1 рядок 1125 (на кінець поточного року)	Ф.1 рядок 1615 (на кінець поточного року)	Ф.2 рядок 2350 (на кінець поточного року)
Підприємство А	263 774	280 715	171 105	451 647	263 774	178 703	171 250	528 002	53 608	142 129
Підприємство Б	103 888	22 250	14 303	346 517	103 888	2 968	14 331	95 977	293 896	11 400
Підприємство В	2 449 723	281 073	182 205	3 737 581	2 449 723	367 501	189 483	468 906	2 644 528	67 278

Таблиця 2

Розрахунок фінансової спроможності

Назва підприємства	Показники майнового стану		Показники ліквідності				Показники фінансової стійкості	
	Коефіцієнт зносу основних фондів	Коефіцієнт оновлення основних фондів	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Показник співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	Коефіцієнт фінансової стійкості	
	$0,5 \leq$	$0,1$	> 1	$> 0,5$	від 1 до 2	$\geq 0,1$	$> 0,7$	
Підприємство А	зменшення	збільшення	збільшення	збільшення	1,02	збільшення	збільшення	
	0,18	0,4	1,87	1,56	1,02	0,35	0,8	
Підприємство Б	0,25	0,5	0,98	0,95	3,06	-0,02	0	
Підприємство В	0,29	0,4	1,16	1,05	5,64	0,04	0,1	

Продовження таблиці 2

Назва підприємства	Показники ділової активності		Показники прибутковості підприємства		
	Коефіцієнт оборотності активів (оборотів)	Фондо-відача	Рентабельність підприємства	Рентабельність власного капіталу	Рентабельність необоротних активів
	> 0	> 0	$\geq 0,14$	$\geq 0,2$	$\geq 0,2$
	збільшення	збільшення	збільшення	збільшення	збільшення
Підприємство А	3,68	5,83	0,40	0,55	0,62
Підприємство Б	3,89	47,99	0,05	1,32	0,62
Підприємство В	0,20	2,74	0,02	0,15	0,23

Виконавши розрахунки коефіцієнтів по підприємствах дорожньої галузі, можемо зробити такі висновки.

Коефіцієнт зносу основних фондів. Усі підприємства мають значення в межах нормативного (від 0,18 до 0,28), а отже рівень придатності дорожніх машин і механізмів є достатнім. При збільшенні коефіцієнта зносу основних фондів, необхідно звернути на це увагу, адже його збільшення може негативно вплинути на виконання дорожніх робіт у майбутньому.

Коефіцієнт оновлення основних фондів. За результатами розрахунків видно, що значення коефіцієнта аналізованих підприємств знаходиться вище нормативного рівня (від 0,4 до 0,5), це означає, що підприємства своєчасно оновлюють парк дорожніх машин та механізмів, що задіяні при виконанні дорожніх робіт. Дорожні машини та механізми, строк корисного використання яких закінчився, замінюються новими дорожніми машинами та механізмами або виконується їх капітальний ремонт, що дозволяє підприємствам підтримувати парк дорожніх машин і механізмів на належному рівні, що звісно позначиться на результатах виконання дорожніх робіт.

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття). Аналіз результатів розрахунків даного коефіцієнта по підприємствах показує нам, що Підприємство А (1,87) та Підприємство В (1,16) мають достатній рівень платоспроможності, у той час як Підприємство Б (0,98) має незначні проблеми з платоспроможністю, адже фактичне значення коефіцієнта наближене до нормативного.

Коефіцієнт швидкої ліквідності. Значення коефіцієнта (від 0,95 до 1,56) показує, що всі підприємства мають достатній рівень обігових коштів для того, щоб швидко розрахуватися за своїми короткостроковими зобов'язаннями.

Показник співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Значення даного показника більше за 2 та означає, що Підприємство Б (3,06) та Підприємство В (5,64) залучають кошти від кредиторів більше ніж надають дебіторам. Значення показника Підприємства А (1,02) знаходиться в межах нормативного. Необхідно звернути увагу, що неможливість погасити свої зобов'язання вчасно може призвести до погіршення відносин, наприклад із постачальниками дорожніх матеріалів.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами. Аналіз результатів даного показника показав, що значення показників Підприємства Б (- 0,02) та Підприємства В (0,04) мають залежність від зовнішніх кредиторів. Значення показника Підприємства А (0,35) свідчить про фінансову стійкість підприємства і здатність вести активну діяльність.

Коефіцієнт фінансової стійкості. Результати розрахунку даного коефіцієнта показують, що Підприємство А (0,8) є платоспроможним у довгостроковій перспективі. Значення показників Підприємства Б (0) та Підприємства В (0,1) показують недостатню фінансову стійкість в довгостроковій перспективі.

Коефіцієнт оборотності активів (обороту). Порівнюючи значення коефіцієнта, можна зробити висновки, що більш високі значення показників Підприємства А (3,68) та Підприємства Б (3,89) свідчать про те, що вони більш ефективно використовують свої ресурси порівняно з Підприємством В (0,20).

Фондовіддача. Більш високий показник Підприємства Б (47,99) свідчить про високу завантаженість основних засобів підприємства, що означає регулярну участь у виконанні дорожніх робіт. Два інших підприємства — Підприємство А (5,83) та Підприємство В (2,74) також мають позитивну динаміку до зростання цього показника.

Рентабельність підприємства. Саме показник рентабельності виступає основним критерієм ефективності роботи підприємства. Бачимо, що Підприємство А (0,40) має найвищий показник рентабельності (прибутковості) серед інших аналізованих підприємств — Підприємства Б (0,05) та Підприємства В (0,02).

Рентабельність власного капіталу. Аналіз даного показника показав нам, що капітал Підприємства А (0,55) та Підприємства Б (1,32) використовується більш ефективно, ніж капітал Підприємства В (0,15).

Рентабельність необоротних активів. Аналіз даного показника показав, що його значення є в межах нормативних для всіх підприємств. Вищі значення показника у Підприємства А (0,62) та Підприємства Б (0,62) показують більшу ефективність від використання основних засобів, а також швидші темпи зростання власного капіталу.

Після проведення фінансової оцінки за визначеними показниками, необхідно провести ретельне вивчення основних причин змін тих чи інших показників від їх нормативного рівня. Всі ці заходи проводяться, щоб визначити поточний стан фінансової спроможності підприємства, обґрунтувати подальші заходи щодо його покращення. Адже капіталовкладення в першу чергу необхідно робити у підприємства, які є фінансово стабільними, мають не застарілі основні засоби, обладнання та технології, що збільшує їх інвестиційну привабливість перед замовником.

Таблиця 3

Визначення фінансової спроможності за результатами проведеного оцінювання

Назва підприємства	Коефіцієнт зносу основних фондів	Коефіцієнт оновлення основних фондів	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Показник співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	Коефіцієнт фінансової стійкості
Підприємство А	1	1	1	1	0	1	1
Підприємство Б	1	1	0	1	0	0	0
Підприємство В	1	1	1	1	0	0	0

Продовження таблиці 3

Назва підприємства	Коефіцієнт оборотності активів (обороту)	Фондовіддача	Рентабельність підприємства	Рентабельність власного капіталу	Рентабельність необоротних активів	Загальна оцінка фінансової спроможності (кількість балів)
Підприємство А	1	1	1	1	1	11
Підприємство Б	1	1	0	1	1	7
Підприємство В	1	1	0	0	1	7

За результатами проведення оцінки фінансової спроможності дорожніх підприємств визначається кількість набраних балів, що відображають фінансовий стан підприємства. Результат проведення оцінки фінансової спроможності дорожніх підприємств, згідно із [3], може мати наступні значення:

- хороша фінансова спроможність від 9 до 12 набраних балів;
- допустима фінансова спроможність від 4 до 8 набраних балів;
- недостатня фінансова спроможність від 0 до 3 набраних балів.

Отже, виконавши розрахунки відповідно до методології наведеної вище, можемо зробити висновки щодо отриманих результатів: загальна оцінка фінансової спроможності Підприємства А

складає 11 балів, що свідчить про те, що підприємство має хорошу фінансову спроможність. Підприємство Б та Підприємство В у результаті проведення оцінки фінансової спроможності отримали по 7 балів, що свідчить про те, що вони мають допустиму фінансову спроможність. Отже, за результатами проведення оцінки фінансової спроможності, всі підприємства допускаються до прийняття участі в процедурі закупівлі послуг чи робіт, що виконуються на автомобільних дорогах загального користування державного значення. Враховуючи те, що Підприємство А має вищий загальний показник фінансової спроможності, то при всіх інших рівних характеристиках Підприємство А має пріоритет перед двома іншими підприємствами у прийнятті участі у процедурі закупівлі на надання послуг або виконання дорожніх робіт, адже результати його оцінки свідчать, що воно є більш фінансово спроможним та стійким, що безпосередньо може вплинути на рішення замовника щодо обрання такого підприємства переможцем конкурсних торгів.

Досліджуючи питання виконання критерію фінансової спроможності визначено: поняття фінансової спроможності підприємств, перелік фінансових документів та звітів, необхідних для підтвердження фінансової спроможності підприємств, основні критерії та групи показників за допомогою яких здійснюється об'єктивне оцінювання фінансового стану дорожніх підприємств.

Таким чином, достатня фінансова спроможність характеризується станом підприємства, при якому:

- є достатня наявність основних засобів, що забезпечує безперервність його діяльності, а також спостерігається позитивна динаміка щодо їх заміни чи своєчасного ремонту;
- спостерігається достатній рівень платоспроможності, який дозволяє розраховуватися зі своїми поточними зобов'язаннями;
- співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості є збалансованим;
- показник фінансової стійкості знаходиться на високому рівні та забезпечує підприємству економічну незалежність;
- підприємство здатне ефективно вести свою діяльність та розпоряджатися своїми внутрішніми ресурсами;
- має динаміку до зростання рівня рентабельності, за рахунок якої підприємство має змогу розвиватися та вести безперебійну діяльність.

Перспективами подальших досліджень може бути розроблення заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами на підприємстві, що в свою чергу сприятиме покращенню ведення фінансової політики на підприємстві, підвищить конкурентоспроможність серед дорожніх підприємств. На нашу думку формування належної фінансової спроможності залежить від самого підприємства, а саме від наявності кваліфікованих трудових ресурсів, достатньої кількості машин та механізмів для виконання дорожніх робіт, ефективного використання своїх внутрішніх ресурсів, сприяння залученню інвестицій. Поєднання вищезазначеного дозволить забезпечити фінансовий розвиток підприємства та отримувати реальні можливості щодо укладання договорів на виконання дорожніх робіт, збільшити темпи проросту прибутку, який посприє удосконаленню технологій, забезпечить технічне переозброєння основних засобів і, як наслідок приведе до покращення фінансової спроможності підприємства в цілому.

Список літератури

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII (чинний в редакції від 23.01.2021 № 1021-IX) // База даних Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19/ed20210123#Text> (дата звернення: 04.08.2021).
2. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013

№ 73 (чинний в редакції від 23.07.2019 № z0685-19) // База даних Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 04.08.2021).

3. МР Д.1.2-37641918-915:2020 Методичні рекомендації з визначення фінансової спроможності дорожніх підприємств. Київ, 2020. 18 с. (Інформація та документація).

References

1. On public procurements: Law of Ukraine dated 25.12.2015 № 922-VII, edition dated 23.01.21 // Database Legislation of Ukraine / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19/ed20210123#Text> (Last accessed: 04.08.2021).

2. On approval of the National Regulation (Standard) of Accounting 1 «General requirements for financial reporting»: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 07.02.2013 № 73 // Database Legislation of Ukraine / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (Last accessed: 04.08.2021).

3. MR D.1.2-37641918-915:2020 Methodical recommendations for determination of the financial capacity of road enterprises (Information and documentation).

Artem Bezugliy¹, Ph.D., Associate Prof., <https://orcid.org/0000-0003-3883-7968>

Yuliya Bibyk¹, <https://orcid.org/0000-0002-7197-8909>

Ihor Hresko¹, <https://orcid.org/0000-0002-7175-7436>

Olena Belska¹, <https://orcid.org/0000-0002-6900-796X>

Valentyna Kontseva², Ph.D., Associate Prof., <https://orcid.org/0000-0002-4911-7723>

¹ M.P. Shulgin State Road Research Institute State Enterprise – DerzhdorNDI SE, Kyiv, Ukraine

² National Transport University, Kyiv, Ukraine

FINANCIAL CAPACITY OF ROAD ENTERPRISES — AS ONE OF THE CRITERIA FOR PARTICIPATION IN THE PROCUREMENT PROCEDURE

Abstract

Introduction. Financial capacity is a complex concept that is influenced by various financial and economic factors and is determined by the ability of the enterprise to perform its financial activities. One of the qualification criteria provided in [1] is the financial capacity availability, which is confirmed by financial statements. When fulfilling this criterion, enterprises are allowed to participate in the procurement procedure for performing of road works or services. Today, the analysis of financial condition according to the financial statements is a needed condition for evaluation the quality of financial and economic activities of the enterprise, and the determination of financial capacity of enterprises is essential and practical, because the economic level of the enterprise and the ability to analyze financial and economic activities depend on it.

Problem statement. Requirements to the tender documents are set by the customer in order to verify the bidder, his ability to ensure the implementation of the procurement project and meet all the needed requirements. The customer needs to make sure that the public funds spent on the purchase will not be lost due to the financial problems of the contractor, as well as whether the contractor has sufficient financial capacity to perform road works. The criterion of financial capacity can be applied to any procurement, because it provides confirmation of the financial capabilities of the bidder.

The need to consider this topic is to evaluate the financial capacity of road enterprises, the application of theoretical and practical approaches during the evaluation. Assessing and determining

the level of financial capacity of road enterprises is an important task both in view of the needs of the enterprises themselves and in view of the customers of road works and services.

Purpose. The purpose of the article is to highlight the theoretical and practical approaches to evaluation of the financial capacity of road enterprises, determination of the effectiveness of their activities based on the results of the evaluation and determination of bidders that will be allowed to participate in the procurement procedure.

Given the need to establish the level of financial capacity as a result of the road company's realization of its potential, it is important to identify and justify specific indicators of financial capacity and proposals for their practical application.

Materials and methods. To determine the financial capacity of road enterprises, a set of scientific and methodological tools, economic and mathematical techniques and methods based on financial and statistical information about the activities of enterprises and indicators that affect it is used. In general, the procedure for evaluation of the financial capacity of road enterprises involves the following stages:

- collection of needed information and data on specific indicators that will characterize the financial state of the enterprise;
- calculation of indicators;
- comparing them with normative values.

The financial statements of enterprises contain information on the state of enterprise finances, based on the analysis of which the main trends in the formation and use of financial resources of the enterprise, the reasons for changes, identifying strengths and weaknesses of the enterprise are determined, as well as reserves to improve financial condition in the future. It is for the assessment of the financial capacity of road enterprises a set of indicators for analyzing the financial condition of the enterprise is formed. Financial reporting data serve as a basis for calculating indicators.

Results. The paper highlights the mechanism for evaluation of the financial capacity that will help to perform a comprehensive analysis of the financial activity of road companies and determine whether the company is allowed, given its financial capabilities, to participate in road works or services procurements. Evaluation of financial indicators and ratios will help for planning and forecasting the future activities of road companies for their participation in the procurement procedure for road works or services.

Conclusions. When writing of the article provides an example of evaluation of the financial capacity, as well as its significance for the activities of road enterprises is determined. The coefficients and indicators proposed in the work can be used for objective evaluation of the financial capacity of road enterprises and will allow the following: to determine the degree of solvency of road enterprises, liquidity, the level of their financial stability and business activity, to determine their creditworthiness.

Keywords: road enterprises, indicators, procurement procedure, financial statements, financial capacity.